

Curtea Supremă de Justiție
a Republicii Moldova

Высшая Судебная Палата
Республики Молдова

MD 2009 or. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, 70
tel. (+373 22) 22 31 69

MD 2009 г. Кишиневул. М. Когэличану, 70
tel. (+373 22) 22 31 69

26.10.2015 nr.4/12-16/15

Dlui Alexandru Tănase,
Președintele Curții Constituționale a RM

Stimate Domnule Președinte,

În conformitate cu art. 7 alin.(3) CPP, art. 24,25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 30 lit.d), 39 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Supremă de Justiție Vă expediază spre soluționare sesizarea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală.

Anexă: 1.copia Hotărârii Plenului CSJ nr.9 din 19 octombrie 2015 (pe 1 filă);

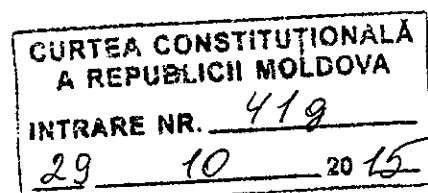
2.Sesizarea (pe 5 file);

3. dosarul nr. 10-365/15 (pe 13 file).

Președintele

Curții Supreme de Justiție

Mihai Poalelungi

**Plenul Curții Supreme de Justiție
a Republicii Moldova**

HOTĂRÎRE

Cu privire la adoptarea sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală.

Conform art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 24, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 30 lit. d), 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 2 lit. b), 16 lit. b), 17 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Plenul

HOTĂRĂȘTE:

1. A adopta sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală.
2. A remite sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova, pentru soluționare.

**Președintele ședinței Plenului
Curții Supreme de Justiție**

Petru Ursache

Chișinău,
19 octombrie 2015 Nr. 9

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Subiectul sesizării: Curtea Supremă de Justiție
a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu 70

SESIZARE

Cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală

Onorată Curte,

La 29.05.2015, în Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău a parvenit spre examinare plîngerea avocatului Gheorghe Nogai, în numele petiționarului Andrei Gavrilov, în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, prin care se solicită anularea ordonanței de formare a grupului de urmărire penală din 26.11.2014, adoptate de Procurorul General în cadrul urmăririi penale în cauza penală nr. 2014600018.

În argumentarea plîngerii înaintate, reprezentantul petiționarului a invocat faptul că prin ordonanța Procurorului General emisă la 26 noiembrie 2014, în cauza penală nr. 2014600018 s-a dispus efectuarea urmăririi penale unui grup de procurori și ofițeri de urmărire penală.

Conform pct. 2 al ordonanței menționate, ofițerii de investigații Ruslan Sîrbu, Constantin Gîrjev, Stanislav Moiseenco, Dumitru Cernica, Dorin Cătănoi, Vladislav Carțan, Alexandru Sorocean, Dorin Babin, Tudor Mogîldea, Sergiu Ciobanu, Vitalie Roșca, Nicolae Macarciuc și Vitalie Albu au fost desemnați cu atribuții de ofițer de urmărire penală.

Ordonanța dată contravine legislației naționale, Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, Jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, Hotărîrii Curții Constituționale a Republicii Moldova și doctrinei dreptului penal.

Potrivit art. 1 Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prezentul cod.

Astfel, procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și a statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvîrșite.

În conformitate cu art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept.

O condiție esențială a existenței unui stat de drept este proclamarea și aplicarea cu strictețe a principiului legalității - principiul general de drept al supremației și respectării necondiționate a dreptului, garantat de art. 1 din CEDO în coroborare cu preambulul Constituției.

Potrivit art. 7 alin. (1) Cod de procedură penală, legalitatea procesului penal se asigură prin desfășurarea acestuia în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod. Or, orice acțiune sau măsură

procedurală efectuată cu încălcarea normelor enunțate sunt din start ilegale și conform art. 251 Cod de procedură penală sunt lovite de nulitate.

Aceasta se răsfrânge și asupra ordonanței Procurorului General din 26 noiembrie 2014 emisă în cauza penală nr. 2014600018 în partea ce ține de desemnarea ofițerilor de investigații cu atribuții de ofițer de urmărire penală și includerea lor în grupul de urmărire penală.

Codul de procedură penală al Republicii Moldova nu a investit procurorul, inclusiv și pe Procurorul General, cu competența de a atribui ofițerilor de investigații statut de ofițer de urmărire penală.

Atribuțiile procurorului în cadrul urmăririi penale sunt limitativ enumerate în art. 52 Cod de procedură penală, dar așa un drept, de a atribui statut de ofițer de urmărire penală altor ofițeri care nu dețin acest statut, procurorului nu îi este dat.

Art. 52 alin. (5) Cod de procedură penală stipulează că în cadrul urmăririi penale, procurorul dispune și de alte drepturi și obligațiuni prevăzute de prezentul cod.

Dar nici un articol din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nu prevede desemnarea cu atribuții de ofițer de urmărire penală nici ca drept, nici ca obligațiune a procurorului.

Prevederile art. 4 alin. (4) din Legea nr. 333 din 10.11.2006, privind statutul ofițerului de urmărire penală, care stipulează că angajații unor alte subdiviziuni din instituțiile menționate la alin. (1) (MAI, SV, CNA) pot avea atribuții de ofițer de urmărire penală numai în cazul desemnării lor prin ordonanță a procurorului, la propunerea ofițerului de urmărire penală, sunt inaplicabile în procesul penal în Republica Moldova, din motiv că aceste prevederi nu sunt introduse în Codul de procedură penală. Or, art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, expres și univoc prevede că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

Aceste prevederi nici la momentul emiterii ordonanței de către Procurorul General, nici la momentul actual, în Codul de procedură penală nu sunt incluse.

În Hotărârea nr. 1 din 22.01.2008, Curtea Constituțională a declarat constituționale prevederile art. 2 alin. (1) și alin. (4) Cod de procedură penală și a reținut următoarele: art. 72 din Legea Supremă statuează că Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare, și indică raporturile sociale reglementate de acestea.

Potrivit art. 52 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2012, codul este un act legislativ, care cuprinde o sistematizare complexă, într-o concepție unitară, a normelor juridice aparținând unei ramuri distincte a dreptului. În vederea unificării cadrului legal procesual și excluderii prevederilor confuze și contradictorii, în scopul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale tuturor persoanelor implicate în procesul penal, legiuitorul a stipulat că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția că sunt incluse în Codul de procedură penală. O asemenea tehnică legislativă este de natură să asigure eliminarea inadvertențelor între prevederile Codului de procedură penală și normele procesuale penale cuprinse în alte legi, aplicarea coerentă, certă și uniformă a normelor respective, astfel încât să se poată garanta respectarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Codul de procedură penală determină ordinea procesuală, limitele și modalitățile activității organelor judiciare pe teritoriul republicii. Fiind o lege organică, din punct de vedere al dispozițiilor constituționale generale statuate de art. 72, Codul de procedură penală nu are prioritate față de alte legi organice, însă ca lege specială, după regulile generale ale dreptului,

indiferent de data adoptării, el dobândește superioritate față de alte legi organice după principiul *lex specialis derogat generali*.

Prin urmare, legiuitorul, în scopul realizării principiilor constituționale ale statului de drept, asigurării legalității și protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în sfera justiției penale, codificând normele care reglementează modul de desfășurare a urmăririi penale și de judecare a cauzei penale în instanța de judecată, a fost în drept să legifereze prioritatea Codului de procedură penală față de alte legi ce reglementează relații de aceeași natură.

Dispozițiile privind primordialitatea Codului de procedură penală în instituirea normelor cu caracter procesual penal, stipulate de art. 2 alin. (1) și (4), contestate în sesizare, corespund maximal codificării dreptului penal, asigurând realizarea acestuia ca drept material în cea mai adecvată, formă procesuală.

În așa condiții, atribuirea prin ordonanța procurorului ofițerilor de investigații atribuții de ofițer de urmărire penală este ilegală și contravine nu numai actelor legislative analizate, dar și doctrinei dreptului procesual penal, or, nu poate avea în cadrul unui proces penal aceeași persoană și statut de ofițer de urmărire penală și statut de ofițer de investigații.

Ba mai mult, conform art. 1 alin. (2) din Legea nr. 333 din 10.11.2006, privind statutul ofițerului de urmărire penală, nu pot avea calitatea de ofițer de urmărire penală angajații organelor de urmărire penală abilitați cu funcții de menținere a ordinii publice, de control sau de exercitare a activității operative de investigații, care au statut de persoane investite cu funcții de constatare a infracțiunilor stabilite prin lege.

Astfel, constatând ilegalitatea și emiterea cu depășirea atribuțiilor acordate prin Lege a ordonanței Procurorului General din 26 noiembrie 2014 în cauza penală nr. 2014600018 în parte ce ține de desemnarea ofițerilor de investigații menționați în pct. 1 al ordonanței cu atribuții de ofițer de urmărire penală și includerea lor în grupul de urmărire penală, în conformitate cu art. 2 alin. (1) și (4), art. 7, art. 251 Cod de procedură penală, Hotărârea CC nr. 1 din 22.01.2008 în coroborare cu art. 313 Cod de procedură penală, petiționarul a solicitat declararea nulă a ordonanței Procurorului General din 26 noiembrie 2014 în cauza penală nr. 2014600018 în partea ce ține de desemnarea ofițerilor de investigații menționați în pct. 1 al ordonanței cu atribuții de ofițer de urmărire penală și includerea lor în grupul de urmărire penală.

În conformitate cu art. 7 și 41 Cod de procedură penală, Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, la 11 iunie 2015, prin încheiere motivată, a dispus informarea Curții Supreme de Justiție, în vederea sesizării Curții Constituționale asupra necesității supunerii controlului constituționalității a prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 333 din 10.11.2006, privind statutul ofițerului de urmărire penală, și suspendarea examinării procesului nr. 10-365/2015 la plîngerea avocatului Gheorghe Nogai împotriva ordonanței de formare a grupului de urmărire penală din 26.11.2014, adoptate de Procurorul General în cadrul urmăririi penale în cauza penală nr. 2014600018, pînă la pronunțarea Curții Supreme de Justiție și, după caz, a Curții Constituționale asupra cazului.

Din textul încheierii nominalizate rezultă că prin ordonanța Procurorului General din 26 noiembrie 2014, adoptată în cauza penală nr. 2014600018, a fost dispusă efectuarea urmăririi penale unui grup de procurori și ofițeri de urmărire penală.

Conform pct. 2) al ordonanței, ofițerii de investigații Ruslan Sîrbu, Constantin Gîrjev, Stanislav Moiseenco, Dumitru Cernica, Dorin Cătănoi, Vladislav Carțan, Alexandru Sorocean,

Dorin Babin, Tudor Mogîldea, Sergiu Ciobanu, Vitalie Roşca, Nicolae Macarciuc și Vitalie Albu au fost desemnați cu atribuții de ofițeri de urmărire penală.

Partea apărării a invocat că prevederile art. 4 alin. (4) din Legea nr. 333 din 10.11.2006, privind statutul ofițerului de urmărire penală, sunt inaplicabile în procesul penal, din motiv că aceste prevederi nu sunt introduse în Codul de procedură penală, or, art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală expres și univoc prevede că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

Astfel, în opinia autorului sesizării, prevederile alin. (4) art. 253 Cod de procedură penală sunt ambigue și ar putea veni în contradicție cu prevederile art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile, precum și ale art. 25 alin. (2) din Constituție, conform căruia acțiunile procesuale care aduc atingere drepturilor și libertăților fundamentale (percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane) sunt permise numai în cazurile și conform procedurii prevăzute de lege.

Este relevantă în acest sens jurisprudența CtEDO în cauza Guțu vs. Moldova (nr. 20289/02, din 7 iunie 2007, §66), în care Curtea a relatat că „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford vs. the United Kingdom, Reports 1997-III, p. 1017, §49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini vs. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, §33)”.

Din esența celor expuse supra rezultă că norma de drept, a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicată la soluționarea plîngerii avocatului Gheorghe Nogai înaintată, în numele învinuitului Andrei Gavrilov, în ordinea art. 313 Cod de procedură penală.

Astfel, potrivit art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Excepția de neconstituționalitate constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului cetățeanului, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative. Și aceasta se poate realiza numai în cazul în care norma prezumată a fi neconstituțională urmează să fie aplicată la litigiul judiciar în care este implicată persoana respectivă.

Potrivit art.134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

O lege sau un alt act normativ, legitim adoptat de organele de resort, poate fi supus controlului constituționalității conform art. 135 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În baza celor expuse și în temeiul art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, art. 24 alin. (1), art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. g), art. 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 2 și 16 din Legea nr. 789-XIII din 26.03.1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Plenul Curții Supreme de Justiție

SOLICITĂ:

Verificarea constituționalității prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 333 din 10.11.2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală. Subsidiar, la prezenta sesizare se remite și dosarul nr. 10-365/15.

Cu respect,

**Președintele ședinței Plenului
Curții Supreme de Justiție**

Petru Ursache

Chișinău,
19 octombrie 2015
Nr. 9